

УДК 378.063:378.4:331.5]:316.472.4

Оксана Замятна

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЩОДО СПРИЯННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЮ ВИПУСКНИКІВ

У статті розглянуто актуальну для сьогодення проблему працевлаштування випускників закладів вищої освіти; проаналізовано деякі питання працевлаштування випускників за здобутим в університеті фахом; розкрито необхідність пошуку нових способів сприяння працевлаштуванню випускників; розглянуто деякі аспекти та можливості використання соціальних мереж, їх особливості та переваги використання на прикладі соціальної мережі «Facebook»; показано досвід практичного використання соціальної мережі у діяльності університету щодо сприяння працевлаштуванню студентів та випускників.

Ключові слова: працевлаштування випускників, сприяння працевлаштуванню за фахом, соціальна мережа, Facebook, публікація вакансій, співпраця з роботодавцями.

The article deals with the current issue of employment of graduates of higher education institutions for nowadays and it directly concerns for the activity of the higher education institutions concerning the promotion of employment of students and graduates; some issues of employment of graduates for the specialty acquired at the universities have been analyzed; the necessity of finding new ways of facilitating the employment of graduates is revealed; some aspects and possibilities of using social networks, their features and advantages of using on the example of the social network «Facebook» are considered; the experience of practical use of the social network in the activity of the University concerning the promotion of employment of students and graduates is shown. As a result, it allows you to effectively interact for university with potential employers and jobseekers from among students and graduates.

Key words: employment of graduates, promotion of employment in the specialty, social network, Facebook, publication of vacancies, cooperation with employers.

В останні роки вибір професії вчителя випускниками загальноосвітніх закладів не вважається престижним через ряд об'єктивних і суб'єктивних факторів. Серед них варто зазначити невідповідність рівня оплати праці (низька заробітна плата) рівню відповідальності вчителя, необхідність високої психоемоційної віддачі педагога, сформовану думку у суспільстві про не престижність професії тощо. І, хоча сьогодні на законодавчому рівні в Україні започатковані кроки щодо покращення ситуації, наголошуючи на

потребі підвищення рівня заробітної плати вчителям та забезпечення соціальної підтримки, питання працевлаштування за фахом випускників педагогічних спеціальностей є доволі складним. Очевидно, що формування позитивного ставлення до майбутньої професії впродовж всього періоду навчання суттєво сприяє підвищенню рівня професійної адаптації студентів, зокрема, випускників.

Донедавна законодавством (Постанова КМУ від 22.08.1996 р. № 992 «Про Порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням» [1]) було визначено, що випускники закладів вищої освіти, які навчались за кошти державного бюджету, підлягають, так званому, розподілу, тобто працевлаштуванню. Діяв принцип планового розподілу таких випускників із обов'язковим відпрацюванням за місцем направлення не менше, ніж три роки. Але не варто повною мірою стверджувати, що такі заходи були формою реалізації права молоді на працю, оскільки особисті бажання та потреби молодих фахівців щодо вибору робочого місця не завжди враховувалися. В сучасному суспільстві, зокрема в Україні, такий підхід не виправдав себе, і врешті, молодь відстояла конституційне право на вільний вибір місця роботи, а нормативні акти щодо обов'язковості відпрацювання були скасовані (Постанова КМУ від 31.05.2017 р. № 376 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» [2]).

На сьогодні саме сприяння працевлаштуванню випускників є одним із основних завдань закладу вищої освіти (далі – ЗВО) відповідно до нового Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.), а пріоритетним напрямом в цьому має стати орієнтація на вдале поєднання потреб суспільства і потреби випускників. Об'єктивно виникла необхідність пошуку нових засобів у сприянні працевлаштуванню молодих фахівців за фахом. Для міста Києва дуже гостро ця проблема постала щодо майбутніх вчителів початкової школи. На нашу думку, одним із таких засобів, які можна використати для сприяння працевлаштуванню, є соціальні мережі, які дуже популярні серед студентства, і з кожним днем така популярність зростає. Сучасна молодь, в переважній більшості, не уявляє свого повсякденного життя без інформаційно-комунікаційних технологій, в тому числі без використання соціальних мереж, месенджерів тощо. Тому дана стаття має на меті розглянути можливості використання соціальних мереж у сприянні працевлаштуванню випускників за здобутим в Університеті фахом.

Соціальні мережі здебільшого перестають розглядатися як платформа для проведення вільного часу, неформального спілкування, пошуку та перегляду «не робочої» інформації, а все частіше використовуються для професійного спілкування у різних сферах діяльності людини. Освіта у даному процесі не залишилась осторонь. Аналіз сучасних наукових досліджень засвідчив, що сьогодні значна увага науковців приділяється питанням використання ІКТ в освітньому процесі, зокрема використанню

соціальних мереж в навчальних цілях. Так, удосконалення процесу професійної підготовки майбутніх фахівців різних сфер засобами соціальних мереж розкриваються у публікаціях таких дослідників, як В. Биков, Б. Гершунський, Н. Морзе, В. Лапінський, П. Маланюк, Н. Тверезовська, О. Щербаков та інших. Але можливості використання соціальних мереж у практиці сприяння працевлаштуванню випускників ЗВО раніше розглянуті не були.

Як показали наші спостереження, найбільш популярними серед користувачів є такі соціальні мережі, як «Twitter», «Facebook», «Instagram», «LinkedIn» та інші. Ці ресурси налічують мільйони користувачів і саме через свою доступність (безкоштовність), масовість, зручність і гнучкість у використанні вони використовуються і в освітньому середовищі. Загалом, у сфері інформаційних технологій термін «соціальна мережа» означає «інтерактивний, багатокористувацький веб-сайт, контент якого наповнюється самими учасниками мережі. Сайт являє собою автоматизоване соціальне середовище, що дозволяє спілкуватися групі користувачів, об'єднаних спільним інтересом» [3, с. 160].

Доволі популярною соціальною мережею, яка налічує мільйони користувачів у всьому світі є «Facebook» («Фейсбук»), яка була створена в 2004 році для спілкування студентів кількох американських університетів. Сьогодні «Фейсбук» є потужним ресурсом та повноцінним джерелом інформації, серед його сервісів є:

- створення особистого профілю;
- «додавання до друзів» інших користувачів;
- обмін приватними повідомленнями (наявність месенджера) та загальнодоступними публікаціями (текстові, зображення, фотографії та відео);
- можливість коментувати публікації та оцінювати їх, виражаючи як схвалення, так і незадоволеність (різні можливості функції «подобається»);
- поширення публікацій на власній «сторінці»;
- можливість об'єднання у різноманітні спільноти та приєднання до вже створених.

Вищезазначені сервіси зробили дану мережу невід'ємною частиною повсякденного життя різних верств населення, зокрема і студентів.

Якщо раніше у «Фейсбук» здебільшого розміщувались (створювались) особисті профілі, які містили інформацію про особу (освіту, місце роботи, контакти тощо), то сьогодні «Фейсбук» стає більш масовим завдяки створенню профілів («сторінок») об'єднань, організацій, підприємств, установ тощо. Не залишились осторонь такого процесу і заклади освіти. Так, багато закладів вищої освіти на власних «офіційних» сторінках у «Фейсбук» публікують новини, оголошення, рекламу, ведуть спілкування зі студентами, залучають абітурієнтів тощо (рис. 1, 2). Досить багато шкіл також створили власні профілі у «Фейсбук» (рис. 3).

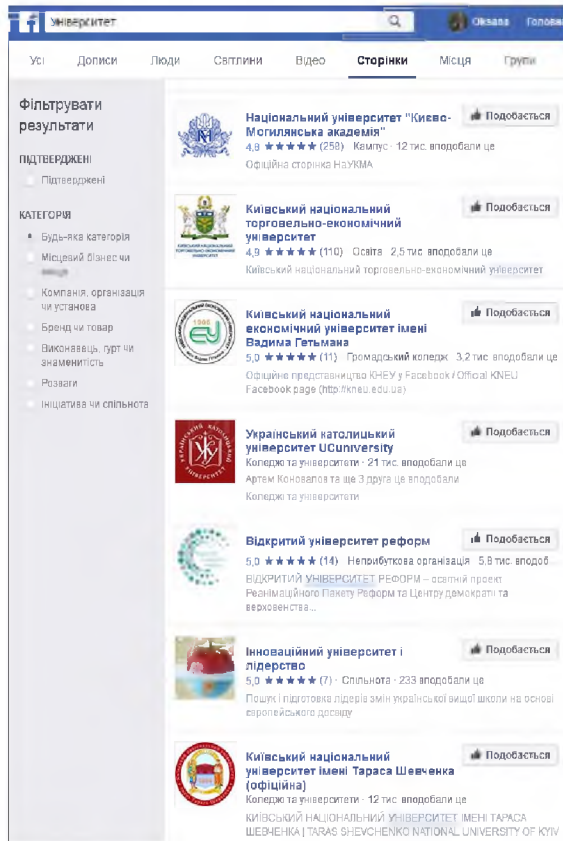

Рис. 1

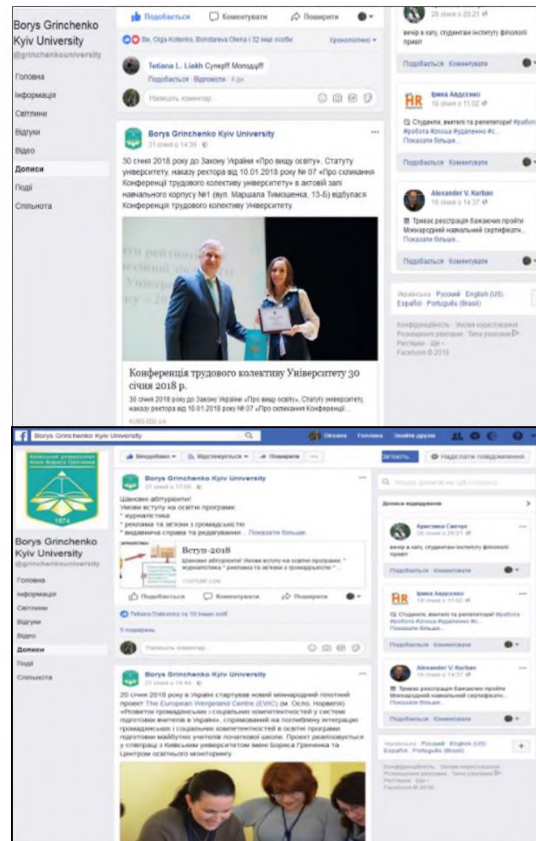

Рис. 2

Рис. 3

Такі «сторінки» все частіше стають своєрідними візитівками організацій і установ (в т.ч. ЗВО), а формат взаємодії у мережі переходить на офіційний рівень. Наприклад, деякі підприємства (роботодавці) просять пошукувачів роботи в своїх резюме зазначити «посилання» на власні профілі в соціальних мережах для більш ретельного знайомства з претендентами.

Ми вважаємо, що для сприяння працевлаштуванню і пошуку роботи «Фейсбук» є надзвичайно зручним засобом, оскільки в мережі постійно публікуються користувачами актуальні вакансії, як у відповідних групах, так і на особистих «сторінках». Пошукувачі мають можливість не лише знайти вакансію, яка їх цікавить, але і в певній мірі ознайомитися з діяльністю потенційних роботодавців. Брак інформації про роботодавця (адміністрацію, корпоративну культуру, напрями діяльності тощо), певна необізнаність, як правило, спричиняють труднощі у процесі професійної адаптації молодих фахівців на початку трудової діяльності. Попереднє знайомство «в мережі» надає можливість вибудувати неформальне спілкування з потенційними роботодавцями, а інколи навіть і з майбутніми колегами.

Через зазначені особливості «Фейсбуку», з метою розширення шляхів пошуку кар'єрних можливостей для студентів та випускників Київського університету імені Бориса Грінченка (далі – Університет) у серпні 2017 р. нами було створено в «Фейсбуці» «сторінку» Відділу практики і працевлаштування. Враховуючи швидкість і масовість поширення контенту, інформаційне наповнення сторінки Відділу спрямоване саме на взаємодію зі студентами та випускниками Університету у процесі сприяння їхньому працевлаштуванню за фахом.

Сторінка виступає, по-суті, швидкодіючим і постійно актуальним посередником між користувачами «Фейсбук» – студентами та випускниками, з однієї сторони, та роботодавцями (установами, підприємствами тощо) – з іншої. На сторінці публікуються актуальні вакансії, які відповідають напрямам підготовки та спеціальностям, за якими здійснюється підготовка в Університеті, інша корисна інформація, пов'язана з діяльністю відділу, надана можливість спілкуватися з працівниками відділу, встановлюються нові зв'язки з потенційними роботодавцями.

Рисунок 4 відображає статистику «підписування» на «сторінку» відділу від дня її створення. Так, спостерігаємо, що упродовж трьох місяців з'явилося 70 осіб, які підписалися на відстеження новин Відділу практики і працевлаштування, а упродовж п'яти місяців кількість підписантів вже стала понад 100 користувачів, серед яких студенти, випускники та співробітники Університету, а також представники роботодавців. Кількість підписантів зазначеної сторінки продовжує зростати.

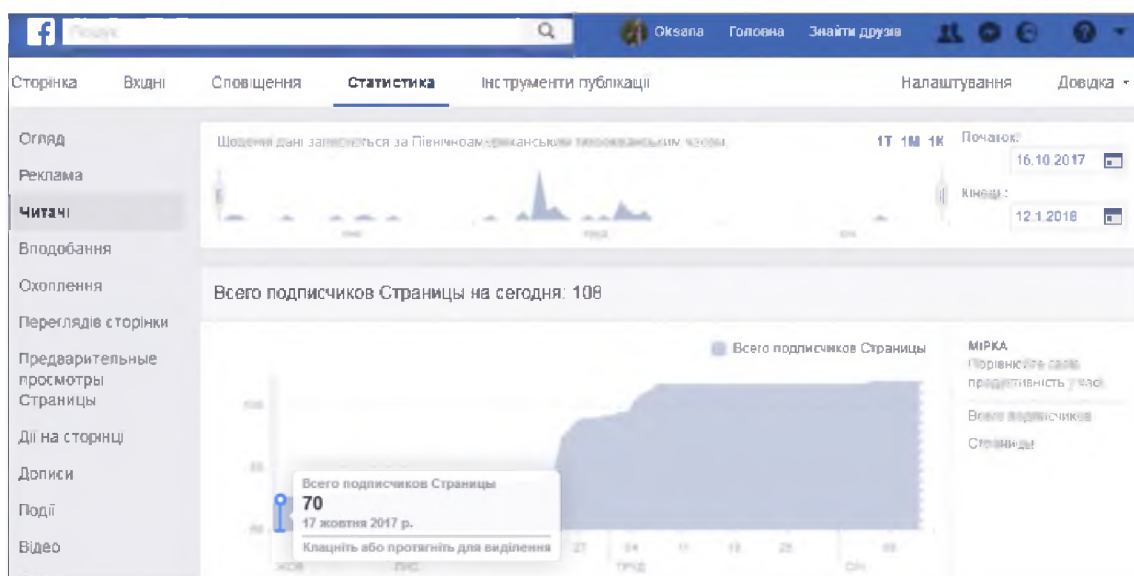

Рис. 4

Вікові межі підписантів знаходяться переважно в діапазоні від 18 до 24 років, причому більшість – це студенти (Рис. 5).

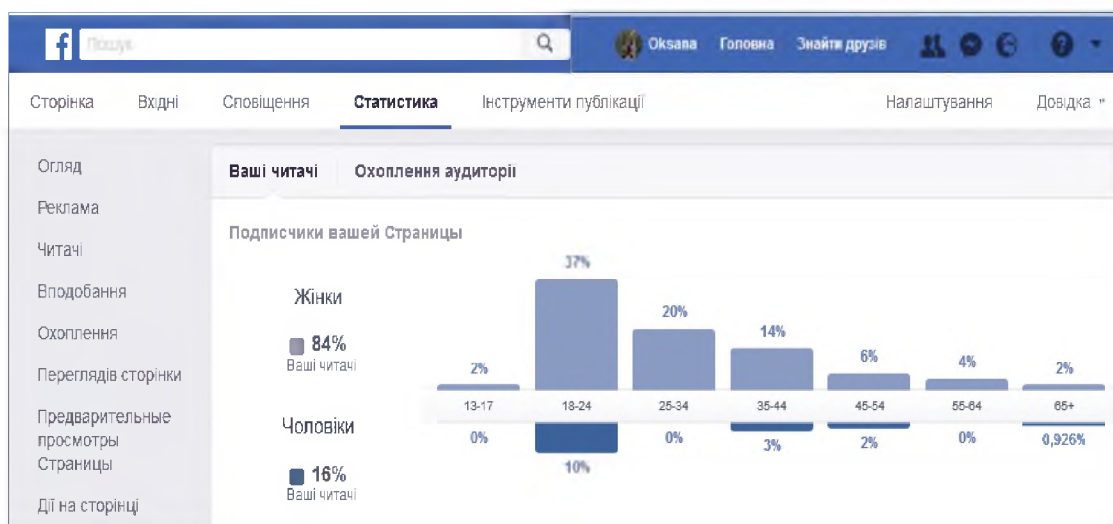

Рис. 5

Оскільки мережа «Фейсбук» є зручним знаряддям пошуку та уточнення інформації, то пошук організацій, установ, спільнот та інших користувачів можна здійснити за власним місцем проживання, місцем навчання або бажаним місцем розташування майбутньої роботи. Цим, як правило, користуються ті студенти, які чітко визначились із параметрами власного пошуку місця роботи. Наявні можливості сприяють також встановленню ділових зв'язків Університету з роботодавцями. Взаємодія відбувається завдяки зручному сервісу миттєвого обміну повідомленнями та можливості доступу до «сторінки» з мобільних пристроїв зв'язку (Рис. 6).

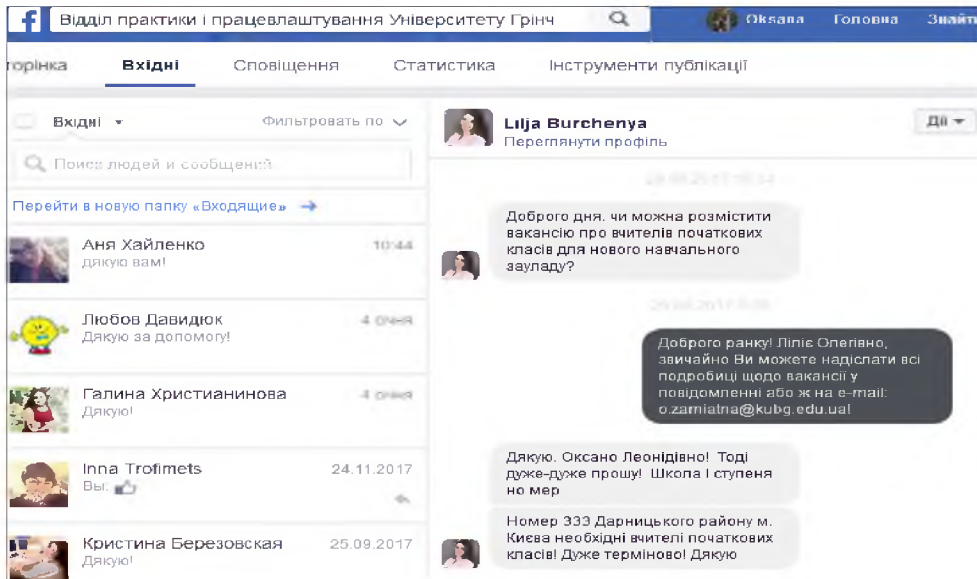

Рис. 6

За умови нашої зацікавленості вакансіями, запропонованими роботодавцями через «Фейсбук», при забезпеченні належних умов роботи для студентів (з'ясовується працівником відділу), детальна інформація щодо вакансій публікується на «сторінці» відділу. Стисле і чітке викладення основних вимог до претендентів у публікаціях вакансій дозволяють охопити цільову аудиторію користувачів, а «яскраві» зображення у таких публікаціях роблять їх «привабливішими» та привертають більше уваги (Рис. 7).

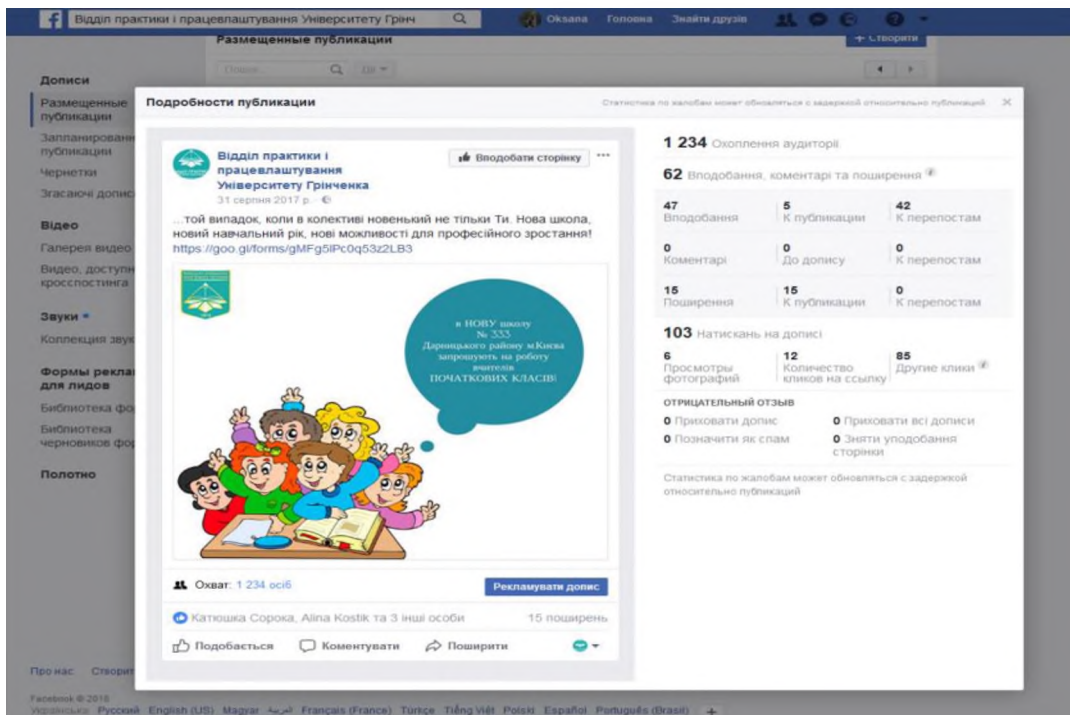

Рис. 7

Доволі часто етап адаптації у процесі професійного становлення молодого фахівця пов'язують з моментом працевлаштування за фахом та безпосереднім початком трудової діяльності. Не зменшуючи важливості зазначеного моменту, ми вважаємо, що процес адаптації фактично починається ще під час професійного навчання в Університеті. Сьогодні соціальні мережі стають частиною освітнього середовища, яке створюється у ЗВО. Використання зазначеного ресурсу з метою сприяння працевлаштуванню за фахом дозволяє суттєво покращити взаємодію між студентами та потенційними роботодавцями, врахувати потреби пошукувачів роботи, актуалізувати запити студентів і, в результаті, пришвидшити та покращити професійну адаптацію випускників.

Подальшої розробки потребує дослідження позитивного впливу асоціацій випускників ЗВО на професійну адаптацію молодих фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням» № 992 від 22 серпня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/992-96-%D0%BF>
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» № 376 від 31 травня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/376-2017-%D0%BF>
3. Щербаков О. В. Соціальна мережа для підтримки навчального процесу у ВНЗ / О. В. Щербаков, Г. А. Щербина // Системи обробки інформації : зб. наук. праць / М-во оборони України, Харк. ун-т Повітр. Сил ім. Івана Кожедуба. – 2012. – Вип. 8(106): Проблеми і перспективи розвитку ІТ-індустрії. – С. 159–162.